

1 Za jakých okolností může jeden z rodičů zákonně přemístit dítě do jiného státu bez souhlasu druhého rodiče?

Co se týče okolností, za nichž může rodič zákonně přemístit dítě do jiného státu bez souhlasu druhého rodiče, je nezbytné rozlišovat mezi následujícími situacemi:

a) když rodič, s nímž dítě žije, chce zákonně přemístit dítě do jiného státu, a

b) když rodič, s nímž dítě nežije, ale s nímž má dítě osobní vztah, chce zákonně přemístit dítě do jiného státu.

a) Rodič, s nímž dítě žije, může po rozvodu v rámci každodenní rodičovské péče o dítě zákonně přemístit dítě do jiného státu (např. na jednodenní výlet) za podmínky, že to neohrozí právo druhého rodiče na vytvoření osobního vztahu s dítětem, jak je uvedeno v člancích 95 a 119 rodinného soudního řádu (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Úřední věstník Chorvatské republiky), č. 103/15, dále jen ObZ 2015). To znamená, že bez ohledu na to, zda jsou za péči a výchovu dítěte rodiče zodpovědní společně, nebo samostatně, oba mají právo samostatně činit každodenní rozhodnutí týkající se dítěte, když je dítě v jejich péči (článek 110 ObZ 2015). Pokud jsou rodiče po rozvodu společně zodpovědní za péči a výchovu dítěte (článek 104 ObZ 2015), pak musí být rozhodnutí, která jsou pro dítě důležitá, činěna souhlasně (článek 108 ObZ 2015). S ohledem na to, že příležitostná cesta do jiné země (např. jednodenní výlet) nepředstavuje záměr změnit trvalé či přechodné bydliště dítěte a proto nespadá do taxativního výčtu podstatných individuálních práv dítěte, jak je uvedeno v článku 100 ObZ 2015, uplatní se ustanovení čl. 99 odst. 2 ObZ 2015 přiměřeně. Totéž platí v případě, kdy má rodič, s nímž dítě žije po rozvodu, částečnou individuální rodičovskou odpovědnost (článek 105 ObZ 2015). Avšak v případě, že má rodič, s nímž dítě po rozvodu žije, na základě soudního příkazu výlučnou rodičovskou odpovědnost za výchovu dítěte, nepotřebuje souhlas druhého rodiče za účelem dočasného přemístění dítěte do jiného státu (čl. 105 odst. 5 ObZ 2015).

b) Pokud se rodič, s nímž dítě po rozvodu nežije, ale s nímž dítě udržuje osobní vztah, rozhodne zákonně přemístit dítě do jiného státu, může to učinit za podmínky, že se jedná o přechodný pobyt v jiné zemi (např. jednodenní výlet), který se uskuteční v době, kdy má tento rodič právo udržovat přímý osobní styk s dítětem (článek 121 ObZ 2015), a za podmínky, že toto právo není zakázáno nebo omezeno soudním příkazem (články 123–126 ObZ 2015). To znamená, že bez ohledu na skutečnost, zda jsou za péči a výchovu dítěte rodiče zodpovědní společně nebo samostatně, oba mají právo samostatně činit každodenní rozhodnutí týkající se dítěte, když je dítě v jejich péči (článek 110 ObZ 2015). Pokud jsou rodiče po rozvodu společně zodpovědní za péči a výchovu dítěte (článek 104 ObZ 2015), pak musí být rozhodnutí, která jsou pro dítě důležitá, činěna souhlasně (článek 108 ObZ 2015). Vzhledem k tomu, že dočasný pobyt v jiném státě v době, kdy má rodič právo udržovat přímý osobní styk s dítětem (např. jednodenní výlet), nepředstavuje záměr změnit trvalé či přechodné bydliště dítěte, a nespadá tedy do taxativního výčtu podstatných individuálních práv dítěte, jak je uvedeno v článku 100 ObZ 2015, uplatní se přiměřeně ustanovení čl. 99 odst. 2 ObZ 2015. To stejné platí v případě, kdy má rodič, s nímž dítě po rozvodu žije, částečnou individuální rodičovskou odpovědnost (článek 105 ObZ 2015), protože rodič budující přímý osobní vztah s dítětem má volnost a právo zastupovat dítě v každodenních záležitostech v době, kdy je dítě v jeho či její péči (podle článků 110 a 112 a ve spojení s čl. 105 odst. 1 ObZ 2015).

V těchto situacích je nezbytné zdůraznit důležitost ustanovení článku 111 ObZ 2015. To znamená, že bez ohledu na to, zda mají společnou nebo individuální rodičovskou odpovědnost, jsou povinni si vzájemně vyměňovat informace o dítěti, což zahrnuje informace o možném přemístění dítěte do zahraničí. Stejně jako se jedná o zákonnou povinnost rodičů, překročení státních hranic vyžaduje osobní a další doklady, které si musí dítě nebo příslušný rodič vzít s sebou. V případě, že bude mít jeden z rodičů pocit, že by druhý rodič mohl takového dočasného odvezení dítěte zneužít, může soud požádat o nařízení jednoho z opatření stanovených v článku 418 ObZ 2015 v mimosoudním řízení, aby bylo zajištěno, že bude vynuceno rozhodnutí o styku rodiče s dítětem, nebo o nařízení jednoho z opatření stanovených v článku 419 ObZ 2015, které zaručí bezpečný návrat dítěte.

Nejvhodnějším řešením je situace, kdy se rodiče společně dohodnou na těchto a podobných otázkách, které potom mohou upravit ve své dohodě o společné rodičovské péči (čl. 106 odst. 3 ObZ 15).

2 Za jakých okolností je pro přemístění dítěte do jiného státu nezbytný souhlas druhého rodiče?

Případné (trvalé) přemístění dítěte do jiného státu za účelem změny trvalého nebo přechodného bydliště dítěte vyžaduje souhlas obou rodičů. Bez ohledu na to, zda jsou rodiče společně odpovědní za péči o dítě a jeho výchovu nebo zda jeden z nich má částečnou osobní odpovědnost, rodič, který dítě přemístí do jiného státu, a tím změní trvalé nebo přechodné bydliště dítěte, si k tomu musí obstarat písemný souhlas druhého rodiče (články 100 a 108 ObZ 2015). Pokud má však rodič, s nímž dítě po rozvodu žije, výhradní rodičovskou odpovědnost, nepotřebuje souhlas druhého rodiče s přemístěním dítěte do jiného státu za účelem změny trvalého nebo přechodného bydliště dítěte (čl. 105 odst. 5 ObZ 15).

3 Pokud druhý rodič nesouhlasí s přemístěním dítěte do jiného státu, třebaže je nutné, jak může být dítě do jiného státu zákonně přemístěno?

Pokud chce rodič přemístit dítě do jiného státu, a tím změnit trvalé nebo přechodné bydliště dítěte a není schopen si obstarat písemný souhlas druhého rodiče, pak soud v mimosoudním řízení rozhodne, co je v nejlepším zájmu dítěte v dané situaci (čl. 100 odst. 5 a čl. 478 odst. 1 ObZ 2015). Před zahájením tohoto mimosoudního řízení musí proběhnout povinná mimosoudní mediace. Během ní se odborníci z odboru sociální ochrany dětí pokusí pomoci rodičům dosáhnout dohody v dané věci (článek 481 ObZ 2015 – mimosoudní řízení s povinnou mediací jako procesní podmínka pro zahájení řízení podle čl. 100 odst. 5 ObZ 2015). Pokud v průběhu povinné mediace nejsou rodiče schopni dosáhnout dohody, záležitost rozhodne soud v mimosoudním řízení, které se bude zaměřovat zejména na: věk a názor dítěte, právo dítěte na styk s druhým rodičem, ochotu a připravenost rodičů spolupracovat při výkonu svých rodičovských práv a povinností, osobní situaci rodičů, vzdálenost mezi místy trvalého a přechodného bydliště rodičů a místem, kam by se dítě mohlo přestěhovat, na dopravní spojení mezi těmito místy a na právo rodiče na svobodu pohybu (článek 484 ObZ 2015).

Je však nutné zdůraznit, že pokud má jeden z rodičů výlučnou rodičovskou odpovědnost za dítě, nepotřebuje souhlas druhého rodiče k tomu, aby mohl přemístit dítě do jiného státu za účelem změny trvalého nebo přechodného bydliště dítěte, tj. v takovém případě nemá nesouhlas druhého rodiče žádný právní účinek (čl. 105 odst. 5 ObZ 2015).

4 Vztahují se stejná pravidla na dočasné přemístění (např. o prázdninách, za účelem zdravotní péče atd.) a trvalé přemístění? Přiložte případně příslušné formuláře pro vyjádření souhlasu.

Jak je uvedeno v odpovědích na otázky č. 1 až 3, ObZ 2015 upravuje rodičovská práva a povinnosti odlišně, a to v závislosti na tom, zda se jedná o dočasné přemístění dítěte do jiného státu (např. jednodenní výlet, který neohrožuje práva druhého rodiče) nebo o trvalé přemístění dítěte do jiného státu za účelem změny místa trvalého nebo dočasného bydliště dítěte.

Poslední aktualizace: 23/08/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.